

Datum: 2026-09-08
Handläggare: Karin Berg
Diariernr: 2025.195 BUN

Barn- och ungdomsnämnden

Yttrande över rekommendationer avseende årlig grundläggande granskning 2025

Ärendebeskrivning

Azets Revision & Rådgivning har av Alingsås kommuns revisorer fått i uppdrag att genomföra en grundläggande granskning av kommunens nämnder och styrelse. Syftet med granskningen har varit att översiktligt bedöma om kommunstyrelsen och granskade nämnder har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Granskningen har avsett kommunstyrelsen, socialnämnden, barn- och ungdomsnämnden, kultur- och utbildningsnämnden, tekniska nämnden, bygg- och miljönämnden, vård- och omsorgsnämnden samt överförmyndarnämnden.

Azets samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt har en tillräcklig struktur för sin styrning av verksamheten, ekonomin och den interna kontrollen. Azets bedömer dock att det föreligger ett antal utvecklingsområden främst kopplat till verksamhetsstyrningen men även andra områden som är unika för respektive nämnd.

Azets rekommenderar kommunstyrelsen och granskade nämnder att:

1. Säkerställa att framtagna inriktningar och nyckeltal har målnivåer, i syfte att stärka mätbarhet och uppföljning.
2. Utveckla internkontrollplanens struktur så att frekvens för uppföljning framgår på ett tydligt sätt.

Enligt missiv daterat den 11 maj 2026 har revisorerna överlämnat revisionsrapporten för yttrande, med följande frågeställning: "Utifrån resultatet av den genomförda granskningen och lämnade rekommendationer, vilka åtgärder avser ni att genomföra?".

Förvaltningens yttrande

Barn- och ungdomsförvaltningen har tagit del av revisionsrapporten och instämmer i huvudsak i de redovisade observationerna samt delvis i de rekommendationer som framförs.

Enligt kommunens styrmodell utgår nämndernas grunduppdrag från fyra styrande processer: ekonomistyrning, hållbar utveckling, kvalitetsstyrning samt arbetet mot målet att bli Sveriges mest effektiva kommun. Det övergripande målet är gemensamt för samtliga nämnder och bolag och förutsätter ett aktivt arbete med metoder för ständiga förbättringar inom respektive uppdrag. Målet bryts inte ned av nämnderna, utan varje nämnd ska fortlöpande analysera hur den egna verksamheten kan bidra till ökad effektivitet och vilka åtgärder som krävs för detta.

Kommunstyrelsens och nämndernas främsta verktyg för uppföljning av målstyrningen, som utgörs av det övergripande målet, Sveriges mest effektiva kommun, är den årliga genomlysningen av respektive verksamhet. Genomlysningen bygger på redovisning av

kvalitet och ekonomi med stöd av statistiskt underlag och nyckeltal, och utgör grunden för de förbättringsområden som identifieras.

Revisionen konstaterar att "nämnder har inga egna verksamhetsmål i enlighet med styrmodellen". Nämnden vill i detta sammanhang tydliggöra att de politiska inriktningarna omsätts i konkreta aktiviteter som ska genomföras och följas upp. Det är dessa aktiviteter som utgör den faktiska styrningen. Utvecklingen följs genom ett antal nyckeltal som redovisas återkommande i enlighet med nämndens årsplanering. Nyckeltalen ger stöd för analys och bedömning, men ersätter inte de målnivåer som följer av skollagen eller av nämndens systematiska kvalitetsarbete.

Nämnden har tagit ställning att, utifrån styrmodellen, följa utvecklingen av nyckeltal samt genomförda aktiviteter snarare än att styra genom indikatorer med målnivåer. Motivet till kommunens förändrade styrmodell var att minska målstyrningen som riskerade att förskjuta fokus från genomförandet av styrda aktiviteter till en diskussion om indikatorernas konstruktion. Fokus på mål stärker inte nödvändigtvis uppföljningen och kan i vissa fall försvaga styrningen genom att skapa en administrativ målförskjutning istället för utveckling i kärnverksamheten.

Inom förskola och skola är målnivåerna dessutom givna i lagstiftningen. Skollagen anger att utbildningen ska leda till att eleverna når de nationella målen, vilket i praktiken innebär att måluppfyllelsen ska vara 100 procent. Detta skapar en inneboende begränsning i att formulera alternativa målnivåer utan att avvika från lagens intentioner. Nämnden följer dessa målnivåer inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet, där uppföljning och analys sker kontinuerligt.

Utöver detta följer nämnden ett antal nyckeltal kopplade till kvalitet, likvärdighet och effektivitet. Effektivitetsmålet är av sin natur relativt och bygger på externa jämförelser, vilket innebär att det inte kan förenas med en absolut målnivå. Detta är en välkänd begränsning i målstyrning som baseras på jämförelsedata.

Nämnden vill också uppmärksamma revisionen på att nämnden beslutat om mål för kompetensförsörjningen inom verksamhetsområdena, vilket redovisas i särskilt ärende (BUN 2026-06-16 § 44).

Mot denna bakgrund bedömer nämnden att uppföljningen är ändamålsenlig utifrån de styrsignaler som gäller för skolväsendet och de krav som följer av nämndens reglemente.

I enlighet med styrmodellen har nämnder möjlighet att i samband med budget välja ut prioriterade politiska inriktningar. Dessa syftar till att tydliggöra vad som ska vara vägledande för förvaltningens arbete. Uppföljningen sker på nämndnivå och det finns inga krav på att de politiska inriktningarna ska kopplas till specifika nyckeltal med fastställda målvärden.

Barn- och ungdomsförvaltningen bedriver ett kontinuerligt utvecklingsarbete avseende resursfördelningsmodell, budgetprocess och intern kontroll. Kommunstyrelsen bedriver parallellt ett utvecklingsarbete med inriktning på att stärka och vidareutveckla internkontrollprocessen. En samlad översyn av intern kontroll, budgetprocess och resursfördelningsmodell har identifierats som en möjlig kommunövergripande förflyttning inom Genomlysning 2026–2027. Barn- och ungdomsförvaltningen samverkar med kommunledningskontoret inom ramen för detta arbete.

Barn- och ungdomsnämnden gör bedömningen att internkontrollarbetet bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och att förvaltningen gör kvalificerade och professionella avvägningar

kring hur uppföljning och frekvens ska utformas. Nämnden ser därför inte behov av en mer detaljerad struktur på nämndnivå än den som följer av nuvarande styrmodell och av förvaltningens etablerade arbetssätt. Om en ny internkontrollprocess fastställs och ett nytt styrdokument antas kommer nämnden att säkerställa god implementering och framdrift. Nämnden följer i huvudsak kommunstyrelsens anvisningar och kommer att arbeta vidare i enlighet med dessa.

Ekonomisk bedömning

Ärendet innebär inga kostnader.

Förslag till beslut

Barn- och ungdomsförvaltningens yttrande antas som barn- och ungdomsnämndens eget yttrande som svar på Grundläggande granskning av kommunstyrelsen och nämnder 2025.

Beslutet ska skickas till

Azets Revision & Rådgivning AB

Kommunrevisionen

Kommunstyrelsen

Helena Balte
Förvaltningschef

Karin Berg
Verksamhetsutvecklare